

SERGI &
MÜZE
GEZGINLERİ
-AĞUSTOS 1-

SANAT DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

◆ YEDİ UYURLAR MAĞARASI EFSANESİ

◆ ATLANTİS KAYIP ŞEHİR

◆ ORFEUS VE EURYDİKE EFSANESİ: AŞK, MÜZİK VE
ÖLÜMÜN HİKAYESİ

◆ MOGAN EFSANESİ

◆ RAGNARÖK; KIZIL KIYAMET MİTOLOJİSİ

EDİTÖRLER

Yaren
Duru
Kara

Zeynep
Benkhalifa

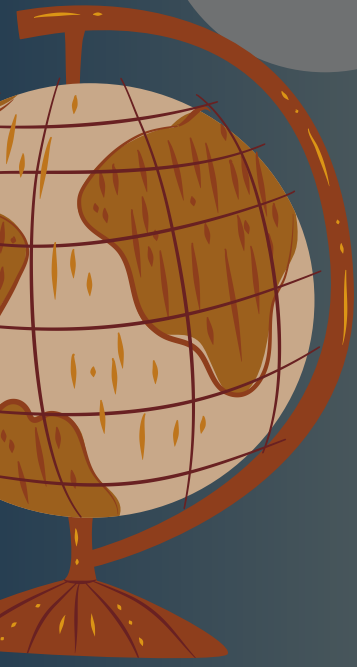
YAZARLAR

Melike
Güler

Nil
Kazancıgil

Hakan
Eken

İlke
Biçeroğlu

YEDİ UYURLAR MAĞARASI EFSANESİ

"Yedi Uyuyanlar, bedenlerini uyandırdıklarında bile, ruhlarının sonsuzluğunu hatırlarlar; bu da bize ölümün sadece bir geçiş olduğunu öğretir."

Yedi Uyurlar Mağarası Efsanesi

Yedi Uyurlar Mağarası, ya da diğer adıyla Ashab-ı Kehf mağarası, Yedi Uyurlar İnanışının mekanı olan ve tam olarak hangi mağara olduğu bilinmeyen ve kutsal önemi olan mağaraya verilmiş addır. Çünkü Ashab-ı Kehf mağarası olduğu söylenen, İspanya'dan Afganistan'a kadar 33 ayrı yer vardır. Türkiye'de ise İzmit, Kahramanmaraş ve Mersin olmak üzere 3 ilde Yedi Uyurlar'a atfedilen mağaralar bulunmaktadır. Diyarbakır'da da Ahsab-ı Kehf'e atfedilen bir mağara vardır. Türkiye'deki en önemli merkez ise Mersin Tarsus'ta bulunan mağara kabul edilmektedir. Peki, Yedi Uyurlar İnanışı nedir ve neden Ashab-ı Kehf olduğu söylenen pek çok mağara bulunmaktadır?

Yedi Uyurlar İnanışı, Hristiyanlık ve İslam'da önemli yer teşkil eder. Hikayenin ilk versiyonu Süryani rahip Suruçlu Yakup'a aittir. Rivayete göre Roma İmparatoru Decius döneminde yedi veya sekiz Hristiyan genç, dönemin baskın inancı olan putperestliğe kurban edilmekten korkarak, Efes yakınlarındaki bir mağaraya sığınır. Fakat Romalı askerler, onları takip ederek mağarayı tespit ederler. Fakat askerler içeri girdiklerinde kimseyi bulamazlar ve bunun üzerine komutanları mağaranın girişinin kapatılmasını emreder. Ardından, mağaranın girişine "Yedi Kâfir'in ölüme terk edildiklerini" bildiren bir levha bırakarak giderler. Kapana kısılan gençler ne yapacaklarını düşünürlerken birden üzerlerine bir ağırlık çöker ve orada mucizevî bir uykuya dalarlar. Gençlerin adları söylentiye göre Maximilian, Iamblicus, Martinian, John, Dionysius, Exacustodianus ve Antoninus idi.

Batıda protestanlığın yükselişi ve aydınlanma dönemi ile birlikte Yedi Uyurlar hikayesi, kanonik dini metinlerle bir bağlantısı olmadığı ve insanları etkilemek üzerine yazılan bir romantizm olduğu gerekçeleriyle Roma Katolik Kilise tarafından itibarsızlaştırılmıştır.

İslam inancında Ahsab-ı Kehf olayından Kur'an-ı Kerim'in on sekizinci suresi olan Kehf suresinde bahsedilir. Olayın öne çıkan Müslüman kaynağı ise Emevi Devleti'nin hüküm sürdüğü yıllarda yaşamış olan Veheb bin Münebbih. Veheb bin Münebbih, Ashab-ı Kehf'ten ilk bahsedenlerdendir.

Havari eğilmektense şehre girmemeyi tercih ederek kapının yakınlarındaki bir hamamda çalışmaya başlar. Hamama gelenlere nasihatlerde bulunur ve insanları Hristiyanlığa davet eder. Hamama gelenlerden ve Dakyanus'a yakın oldukları sanılan 5 kişinin de bu havari tarafından doğru yola getirildiği düşünülür.

Anlattığına göre Rum Hükümdar Dakyanus'un şehrine Hz. İsa'nın havarilerinden biri gelir. Şehir surlarla çevrilidir ve giriş kapısının üzerinde bir put vardır. Dakyanus'un emri gereği şehre girmek isteyen herkes putun karşısında eğildikten sonra girmek zorundadır.

Ancak Dakyanus'un oğlunun hamamda ölü bulunmasıyla havari sorumlu tutulacağından endişe ederek bölgeyi terk eder. Nitekim Dakyanus'un yaptırdığı soruşturmada havariye ve onun takipçilerine işaret edilir. Takipçileri ise Mekselina, Mislina, Mernuş, Debernuş ve Kefeştatayyuş'tur. Bu kişiler Dakyanus'a "Putperestliği kabul etmiyoruz, Rabbimiz yerin ve göğün Rabbidir" şeklinde başkaldırır. Cezalarını da bildiklerinden gece atlarına atlayıp kaçarlar.

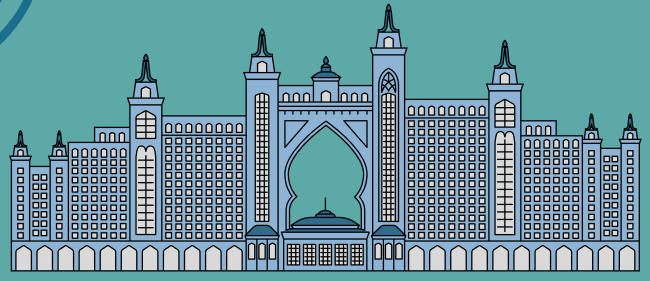
Şehrin yakınlarında kendileri gibi tek bir Tanrı'ya iman etmiş çoban Yemliha'nın Rakim adındaki köyüne gidiyorlar. Yemliha onlara, "Madem ki kaçtınız ve geride ölüm var, o zaman ulaşılması zor bir mağaraya sığının" deyince Yemliha ve köpeği Kıtmir gece olduğu halde yola çıkarlar. Gece boyunca yol alıp sabah olduğunda bir dağın tepesindeki mağaraya varırlar.

Yorgun olduklarından biraz dinlenip sonrasında kaçma niyetiyle tatlı bir uykuya dalarlar. Uyandıklarında bir gün veya yarım gün uyuduklarını düşünürler. Çünkü giysileri aynı, sakalları aynı uzunlukta ve aynı mevsim. Yemliha'yı yiyecek almak üzere gümüş paralarla şehre yollarlar. Yemliha 309 yıl öncesinin paralarıyla alışveriş yapmak isteyince mesele anlaşılır. Halk ve şehrin valisi Ashab-ı Kehf'ten haberdar olur. Hep birlikte mağaraya gidip mucizeye tanık olurlar. Valinin artık korkulacak bir şey olmadığından bahsetmesi ve onları şehre davet etmesi üzerine istişare için yeniden mağaraya giren 7 kişi ve köpekleri ruhlarını teslim eder.

KAYIP ŞEHİR ATLANTİS

"Atlantis belki de bizim arayışlarımızın bir yansımasıdır; hem gerçek hem hayal, varlık ve yokluk arasında bir denge."

KAYIP ŞEHİR ATLANTİS

Atlantis platon'un Timeos ve Critias diyaloglarında ulusların kibirlerini alegorik bir şekilde anlatmak için kullandığı efsanevi bir ada.

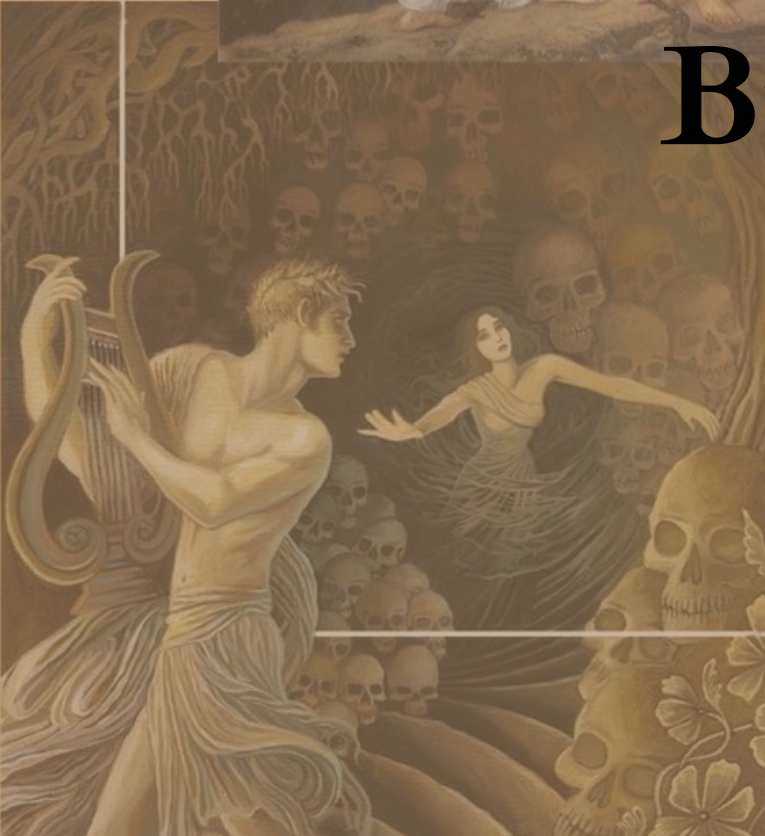
Platon'un hikâyesinde Atlantis, "Herkül Sütunları'nın ötesinde" yer alan, Batı Avrupa ve Afrika'nın birçok kısmını fetheden ve solon'un zamanından 9000 yıl önce (yaklaşık MÖ 9500) Atina'yı fethetmeye çalışan; ancak başarılı olamayıp bir gecede okyanusa batan bir uygarlıktır.

Atlantis'in efsaneleşmesindeki en büyük nedenlerden biri de Platon'un eserlerinin yanlış tercümeleri idi. İnsanlığın "ütopya" fikrine dair duyduğu hayranlık ve heyecan yüzyıllar öncesinde de aynıymış. Belki de bazı psikolojik nedenlerden ötürü insanlık çağlar boyunca farklı kültürlerde hep bir üst ütopya fikrine inanma ihtiyacı hissetmişlerdir. O an yaşanan toplumdan ve dünyadan daha bilge, daha barışçıl bir uygarlıkta yaşama hayaliyle varlıklarını devam ettirmişlerdir. Yüzyıllar geçmesine rağmen şu anki milenyum çağında da bu hayal varlığını sürdürmektedir.

Dünyanın yüzyıllar öncesinde geçirdiği coğrafi değişikliklerin bilimsel tarihleri ile efsaneye göre Atlantis'in batışı örtüşmektedir. Çekirdekte meydana gelen volkanik patlamalar sonucu oluşan bir takım yanardağ patlamaları, buzul çağlarında meydana gelen depremler ve buzulların erimesi, su seviyelerinin dağları örtecek şekilde yükselmesi bir antik kentin yok oluşuna da bir bakıma tanıklık etmektedir.

Sibirya'da bulunan mamut fosilleri iklim değişikliğini örneklemenin yanı sıra Atlantis'in var olmasına da ışık tutmaktadır. En can alıcı noktalar ise deniz altında bulunan antik kalıntılardır. Yapılan testlere göre Bermuda yakınlarında deniz altında 11.000 yıl öncesine ait Sedir Ormanları mevcuttur ve yine Küba yakınlarında denizin 180 metre altında binlerce yıllık antik batık bir şehir bulunmuştur. Japonya'da denizin altında bulunan Yonaguni Buluntuları da antik şehir kalıntılarına örnektir. Tüm bunların coğrafi tarihleri Atlantis'in batışı ile uyuşmaktadır.

Orfeus ve Eurydike Efsanesi: Müziğin Büyüsü ve Aşkının Sınavı

~~ORFEUS VE EURYDİKE~~ **~~EFSANESİ: MÜZİĞİN~~** **~~BÜYÜSÜ VE AŞKIN SINAVI~~**

Antik Yunan mitolojisi, insan doğasının derinliklerine inen ve hayatın karmaşıklıklarını yansıtan pek çok öykü barındırır. Bu efsanelerden biri de Orfeus ve Eurydike'nin hikayesidir. Orfeus'un müziği ve Eurydike'ye olan aşkı, insanlığın arayışlarına ve duygusal karmaşıklıklarına ayna tutan unutulmaz bir efsanedir.

Orfeus, Antik Yunan dünyasının en ünlü müzisyenlerinden biriydi. Müziğiyle doğayı bile büyüleyebilen bir sanatçıydı. Orfeus'un çaldığı lir sesi, insanları kendine çekiyor, vahşi hayvanları sakinleştiriyordu. Bu efsanenin merkezinde müziğin insan ruhunu etkileme ve kontrol etme gücü vardır.

Orfeus'un aşkı, Eurydike ile evliliğiyle doruğa ulaştı. Ancak mutlu birliktelikleri kısa sürdü; Eurydike, yılan tarafından ısırılarak öldü. Orfeus, sevgilisini geri getirmeye karar verdi ve yeraltı dünyasına doğru tehlikeli bir yolculuğa çıktı. Hades'in hükmettiği bu dünyada, müziğiyle yeraltının efendisini etkilemeyi başardı ve Eurydike'yi geri kazandı.

Ancak geri dönüş yolunda Orfeus'un dayanamayıp Eurydike'ye dönmesi, efsanenin trajik sona ermesine yol açtı. Bir anlık bakış, Eurydike'nin sonsuza dek kaybolmasına neden oldu. Bu noktada Orfeus, aşkın gücünü ve ölümün kaçınılmazlığını bir arada deneyimledi.

Orfeus ve Eurydike efsanesi, yüzyıllar boyunca sanat, edebiyat ve müzik alanında ilham kaynağı oldu. Bu hikaye, insanın arzularıyla başa çıkma, aşkın ve ölümün anlamını sorgulama temasını işler. Mitolojik anlatıları çağdaş dünyamıza taşıyan bu efsane, insanlığın evrensel duygusal deneyimlerine dokunmaya devam ediyor.

Orfeus ve Eurydike efsanesi, Antik Yunan mitolojisinin en dokunaklı ve unutulmaz hikayelerinden biridir. Müziğin gücü ve aşkın sınavı, insanlığın derinliklerine dair evrensel soruları yansıtır. Bu efsane, günümüzde bile kültürel mirasımızın ayrılmaz bir parçası olarak varlığını sürdürmektedir.

MOGAN EFSANESİ

"Mogan Gölü'nün suları, hem yüzeydeki yansımaları hem de derinliklerindeki sırlarıyla, insanın içsel dünyasının karmaşıklığını anlatır; her dalga, her yansıma bir öğretidir."

MOGAN

AZ BİLİNEREN HİKAYELERİN EN AZ BİLİNERENLERİ

Ankara'nın bir ilçesidir Gölbaşı. Adı üstünde, bir gölün yanbaşıda kurulmuştur. Çoğu insan o ilçedeki gölün özgün adı olan Mogan'ı bilmez. Gölbaşı'dır işte. Adı bile pek bilinmeyen gölün adıyla ilgili az bilinen birkaç hikaye vardır.

Monza ve Ganey, bu bölgede yaşayan birbirine aşık iki gençtir. Masal bu ya aileleri evlenmelerine izin vermez. Her ikisi de evlerinden kaçarlar ama yine de kavuşamazlar. İki ayrı tepede yaşamak zorunda kalırlar. Durmadan ağlarlar. Akan gözyaşlarından bu göl meydana gelir. Monza ve Ganey adlarının birlikte söylenişi zamanla Mogan'a dönüşür ve göl bu adla anılmaya başlar.

Sadece bu bölgede yetişen Sevgi çiçeği de bu gözyaşlarının can verdiği bir çiçek olarak kabul edilir. Sevgililerin yüreklerinden sızan kanla renklendiği ve günün değişik saatlerinde farklı tonlarda görüldüğü için Yanardöner çiçeği de denmektedir. Mogan'ın fazla sularından beslenerek doğan minik Eymir gölü ise sevgililerden birini, Mogan da diğerini mi yaşıyor acaba?

Küresel ısınmanın, kontrolsüz kentleşmenin ve çevre yıkımının tehdit ettiği bu gölleri korumak bu sevgililere borcumuz değil mi sizce de?
Gelelim daha az bilinen diğer hikayeye.

Alparslan, Malazgirt'ten sonra iki komutanını, Başman ve Afşin'i Anadolu'nun fethi için görevlendirir. Başman'ın önde gelen komutanlarından birinin adı da Mogan'dır. Farklı kaynak ve dillerde Magan veya Maan olarak da geçmektedir. Bu komutanlar Anadolu'da pek çok yeri fethederler. İsimleri de pek çok yerleşim yerine ya da coğrafi bölgeye verilir. Aile, soy, sülale, aşiret, boy adları olarak da kullanılmaktadır. Gölbaşı'nın gölü de bu hikayeye göre adını bu komutandan almıştır.

Mogan adı farklı söylenişleriyle birlikte Kafkasya'dan Umman'a, Mısır'dan Orta Asya'ya kadar geniş bir bölgede rastlanan bir isimdir.

Kelimenin etimolojik kökenine inildiğinde ise AN kökünün Sümer mitolojisinde Göktaırnıyı temsil ettiğini görüyoruz. Kafkas dillerinde ise Mağan yerlerin Yağan ise göklerin tanrısı (ya da kralı) anlamına gelmektedir.

Son bir rivayete göre ise gölün adı Mugan kelimesinden dönüşerek gelmiştir. Mugan ise İran merkezli bir inanış olan Mecusileri yani ateşe tapanları temsil etmektedir. Selçuklular önce İran'a yerleşip oradan Anadolu'ya yayıldıkları için bir inanç olarak değilse de kültürel bir miras olarak bu adı bu topraklara taşımış olabilirler.

Merak iyi bir şeydir. Merak bilginin, bilgi ise aydınlanmanın anahtarıdır.

Hakan Eken

RAGNARÖK; KIZIL KIYAMET MİTOLOJİSİ

"Ragnarök, yok oluş ve yeniden doğuşun döngüsünde,
insanlığın karanlığın içinden aydınlığa yükselmesinin
sembolüdür."

Ragnarök: Kuzey Mitolojisinin Destanı ve Kıyameti

Kuzey mitolojisinin en çarpıcı ve etkileyici anlatılarından biri, hiç şüphesiz Ragnarök'tür. Bu efsanevi olay, İskandinav mitolojisinin kıyameti olarak bilinir ve tanrılarla devler, yaratıklar ve doğa güçleri arasındaki son savaşı anlatır. Ragnarök, bu kültürel mirasın önemli bir parçası olarak İskandinav halklarının dünya görüşünü şekillendirmiştir.

Ragnarök, "tanrıların kaderi" anlamına gelir ve bu destan, dünya düzeninin sonunu ve yeniden doğuşunu betimler. Efsaneye göre, son savaşın habercisi olarak çeşitli işaretler ve felaketler meydana gelir. Kötülük ve kaos yavaş yavaş dünyayı sarmaya başlar. Üç kış ve üç yaz boyunca karanlık ve soğuk hüküm sürer. Doğa olayları bozulur, güneş ve ay kararır, dünya sarsılır.

Ragnarök'ün en çarpıcı yönlerinden biri, tanrılar ve yaratıklar arasındaki büyük savaştır. Tanrılar Odin, Thor, Frey ve diğerleri, kaderlerine boyun eğerek son savaşa katılırlar. Devler, canavarlar ve ölümsüz yaratıklar da dünyanın son gününde savaşmak üzere toplanırlar. Savaşta tanrılar ve devler birbirlerini yok ederler ve doğa güçleri çatışarak dünyayı mahvederler. Bu kıyametin ardından dünya büyük bir yangınla yok olur.

Ancak, Ragnarök aynı zamanda bir yeniden doğuşu da içerir. Destana göre, bir grup tanrı ve insan, felaketlerin ardından hayatta kalır ve dünyayı yeniden inşa etmeye başlar. Güneş ve ay da yeniden doğar, yeni bir düzen oluşur. Yeniden doğan dünyada doğa ve insanlar bir arada huzur içinde yaşarlar.

Ragnarök, sadece bir mitolojik hikaye olarak değil, aynı zamanda İskandinav kültürünün temel bir unsuru olarak kabul edilir. Bu destan, insanların doğanın döngüsüne ve dünyanın geçici doğasına dair düşüncelerini yansıtır. Aynı zamanda kahramanlık, özveri ve kaderi kabullenme gibi evrensel temaları da içerir.

Sonuç olarak, Ragnarök İskandinav mitolojisinin en etkileyici anlatılarından biridir. Bu destan, dünyanın sonunu ve yeniden doğuşunu anlatarak yaşamın kaçınılmaz döngüsünü yansıtır. Aynı zamanda insanların doğaya ve kaderlerine olan bakış açısını şekillendiren derin anlamlar taşır.

ANKA KUŞU EFSANESİ: YENİDEN DOĞUŞ VE ÖLÜMSÜZLÜK SEMBOLÜ

"ANKA KUŞU, KÜLLERİNDEN YENİDEN DOĞARAK ÖLÜMÜN DÖNGÜSÜNÜ YIKIP, VARLIĞIN SONSUZLUĞUNA İŞARET EDER; HER YENİDEN BAŞLANGIÇ, GEÇMİŞİN DERİNLİKLERİNDEKİ BİR UMUDU CANLANDIRIR."

Anka'nın Hikayesi:

Birçok milletin mitolojisinde olağanüstü özelliklere sahip büyük bir kuş bulunur. Yunanlarda Phonix, Araplarda Anka, İran'da Simurg, Türklerde Tuğrul... Bu olağanüstü kuş birçok masala, destana ve hikâyeye de konu olmuştur. Güzellik, yücelik ve bilgeliğin sembolü olarak da kullanılır. Zümrüdüanka adı ise Araplardan gelmiş olan Anka adının kuşun renginden ötürü zümrüt ile birleşmesinden oluşur. Farklı kültürlerin masallarında Anka ile ilgili fiziksel betimlemelere de yer verilir. En belirgin ve göze çarpan özelliği kanatlarıdır. Kanatlarının en az bir ağacınki kadar büyük gölge yapabileceği söylenir. Birçok varyanta göre Anka'nın tüyleri sihirlidir. Firdevsi'nin Şehname adlı ünlü eserinde Simurg ve Prens Zâl'ın hikayesi şöyle anlatılır: Simurg tarafından bulunan Zâl, ayrılacağı zaman kuş ona sihirli tüylerinden birini verir ve ona, zor anlarında bu tüyü yakarak yardım istemesini söyler. Simurg sadece doğaüstü güçlere sahip bir kuş değildir aynı zamanda tüm evrenin sırlarını bilir ve gelecekte haberdardır. Bir antik İran tanımına göre, Simurg 1700 yıl boyunca yaşar ve kendisini alevlerle kaplar. Daha sonraki tanımlar ve kayıtlarda ise onun ölümsüz olduğu ve Bilgi Ağacı'nda bir yuvasının bulunduğu belirtilmiştir. Bir İran efsanesi der ki, Simurg o kadar yaşlıdır ki dünyanın yıkılışına tam üç kez şahitlik etmiştir. Bu nedenle tüm zamanların bilgisine sahiptir. Her sorunun cevabını ve her hastalığın çözümünü bilir.

Ölümsüzlük:

Bu nedenle günümüzde Anka kuşu genellikle ölümsüzlüğü sembolize eder ve Anka kuşu'nun öleceği zaman ateş olup kendini yaktığı ardından tekrar doğduğu söylenir. Anka Kuşu mitinin temel mesajı da buradadır zaten. Anka Kuşu bize yaşamın sonunu ve ölümün kaçınılmazlığını öğretir.

Yeniden Doğuş:

Fakat biz insanların aksine Anka bu ateşli ölümün ardından yeniden doğar. Hikâyenin bu yönü yenilenmeyi, hayatın döngüsel yanını ve kendini aramayı sembolize eder. Bu nedenle İslam dünyasında da sık sık adını duyduğumuz İnsan-ı Kamil kavramıyla da özdeşleştirilir ve sembol olarak kullanılır.

Nil kazançgil

REFERANSLAR

InteractiVe, Jbm. Yedi Uyurlar Efsanesi Hakkında Bir Sentez Denemesi.

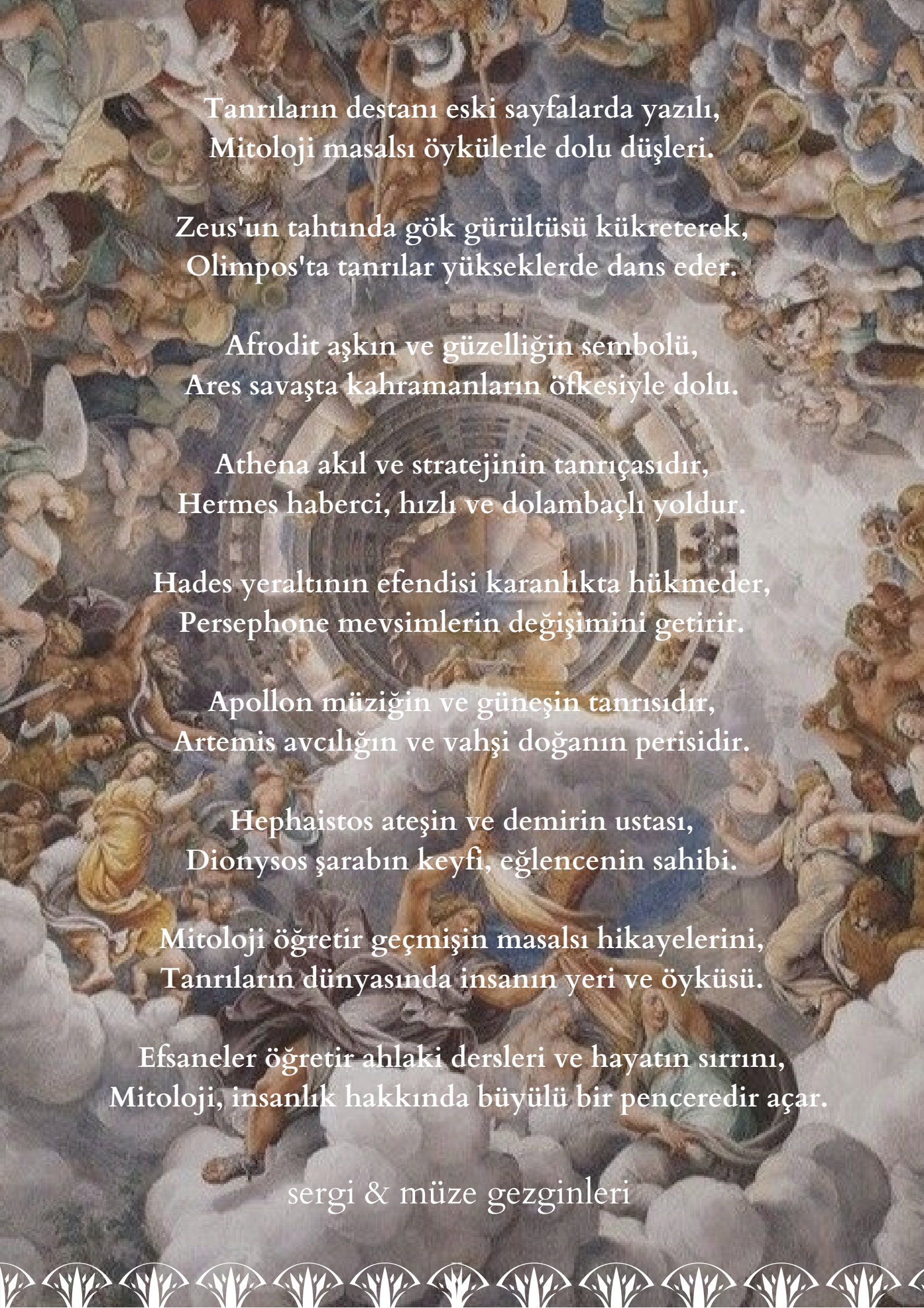
aktuelarkeoloji.com.tr/kategori/yazilar/yedi-uyurlar-efsanesi-hakkinda-bir-sentez-denemesi.

Acar, Arsel Berkat. “Kayıp Şehir Atlantis: Suların Altına Batmış Eski Bir Medeniyet Var Mıydı?” Evrim Ağacı, July 2021, evrimagaci.org/kayip-sehir-atlantis-sularin-altina-batmis-eski-bir-medeniyet-var-miydi-1308.

---. “Talihsiz Bir Aşık: Orpheus.” Arkeopolis, Feb. 2017, arkeopolis.com/talihsiz-bir-asik-orpheus/#:~:text=Eurydike%2C%20ka%C3%A7maya%20%C3%A7al%C4%B1%C5%9F%C4%B1rken%20bir%20y%C4%B1lan,%C3%B6l%C3%BCler%20d%C3%BCnya%C4%B1na%20gitmeye%20karar%20verir.

“Mogan Gölü Efsanesi Ve Diğer Bilgiler.” Mogan Gölü Efsanesi Ve Diğer Bilgiler, 10 Dec. 2019, gezimanya.com/golbasi/gezilecek-yerler/mogan-golu-efsanesi-ve-diger-bilgiler.

Mark, Joshua J. “Ragnarök.” Dünya Tarihi Ansiklopedisi, Aug. 2023, www.worldhistory.org/trans/tr/1-16423/ragnarok.

Tanruların destanı eski sayfalarda yazılı,
Mitoloji masalsı öykülerle dolu düşleri.

Zeus'un tahtında gök gürültüsü kükreterek,
Olimpos'ta tanrılar yükseklerde dans eder.

Afrodit aşkın ve güzelliğin sembolü,
Ares savaşta kahramanların öfkesiyle dolu.

Athena akıl ve stratejinin tanrıçasıdır,
Hermes haberci, hızlı ve dolambaçlı yoldur.

Hades yeraltının efendisi karanlıkta hükmeder,
Persephone mevsimlerin değişimini getirir.

Apollon müziğin ve güneşin tanrısıdır,
Artemis avcılığın ve vahşi doğanın perisidir.

Hephaistos ateşin ve demirin ustası,
Dionysos şarabın keyfi, eğlencenin sahibi.

Mitoloji öğretir geçmişin masalsı hikayelerini,
Tanruların dünyasında insanın yeri ve öyküsü.

Efsaneler öğretir ahlaki dersleri ve hayatın sırrını,
Mitoloji, insanlık hakkında büyüü bir penceredir açar.

sergi & müze gezginleri